

Značaj igre u socijalizaciji djece predškolskog uzrasta

Ivana Jasić¹, Ana – Marija Jasić²

*1*Dodiplomski studij sestrinstva, Zdravstveno veleučilište u Zagrebu,

*2*Dodiplomski studij socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu,

SAŽETAK

Uvod: Igra je najautonomnija čovjekova aktivnost i najizrazitiji oblik dječje aktivnosti. Iako je u čovjekovoj prirodi da se igra čitav život, u djetinjstvu ima najveće značenje i moć. Zato je igra jedna od temeljnih pretpostavki za pravilan rast i razvoj dječjeg organizma. U ovom istraživanju odlučili smo posvetiti pažnju dječjoj igri. Nastojali smo teorijski što detaljnije prikazati značaj igre u socijalizaciji predškolske djece te kako igra može doprinijeti kvalitetnoj i zdravoj socijalizaciji predškolske djece.

Cilj: Ispitati ulogu igre u socijalizaciji djece predškolskog uzrasta. Ovim istraživanjem se želi otkriti i objasniti spoznaja igre i značenje igre u djetinjstvu djeteta.

Metode: Provedena je anketa među roditeljima njihove predškolske djece Dječjeg vrtića Slagalica u Zagrebu. Anketa obuhvaća ispitivanje uobičajenih načina organiziranja igre, prihvaćanju teme igre i uloge u igri koju im dodjeljuju druga djeca, da usklade svoje ideje sa idejama svojih vršnjaka te da aktivno sudjeluju u igri. U anketi su sudjelovali roditelji 19 – ero djece dviju odgojno – obrazovnih različitih skupina kroz stvaranje, istraživanje i učenje uzrasta 1 – 6 godina starosti.

Rezultati: Rezultati su pokazali da djeca u toku igre doživljavaju različite kontakte sa svojim vršnjacima što je na njih utjecalo na različite načine. 74% djece samostalno organizira igru, gdje su dječaci u prednosti, a 58% djece sudjeluju u zajednici i poštivanju pravila igre, gdje djevojčice uzimaju prednost.

Zaključak: Kroz igru se dijete skladno razvija, stječe vještine i kvalitete poput samokontrole, izdržljivosti, radoznalosti, želje za uspjehom i istraživačke strasti. Zbog toga je važna stručna osoba odgajatelj koji će djetetu pomoći da odraste s osjećajem vjere u samog sebe i svoje sposobnosti, koji će u životu imati kapital, a to je djetetovo samopouzdanje i samostalnost. Uspije li odgajatelj usaditi predanost, zadovoljstvo i radost u igri, dijete će se razvijati u sretnu, zadovoljnu i odgovornu odraslu osobu.

Ključne riječi: igra, socijalizacija, predškolska djeca

Uvod

Poznato je da djeca kroz igru ostvaruju svoje prve kontakte i da na taj način postepeno stupaju u svijet odraslih. Djeca kroz igru oponašaju odrasle, njihove postupke i na taj način se uživljavaju u svijet odraslih. Igrom i aktivnostima djeca simuliraju stvarnost, a zapravo u tim simulacijama ostvaruju značajan dio svog realnog života. Igra je zapravo dječja realnost. Igra predstavlja najznačajniji put razvoja ličnosti djeteta, njegove pripreme za odrastanje i kroz igru, ako je ona pravilno vođena uz pomoć roditelja ili odgajatelja, dijete uči kako da uspostavlja zdrave socijalne kontakte, da se ponaša na adekvatan i ispravan način u određenim situacijama i da izbjegava konflikte u kontaktima sa drugom djece i da ako dođe do konflikata bude spremno i zna riješiti konflikt na miran način.

Igra je za predškolsko dijete i najprirodniji i najlakši način učenja, zbog toga što je ono u igri motivirano i emotivno angažirano. Suvremeni psiholozi tumače igru kao specifičnu formu učenja, koja treba da dobije dominantno i vodeće mjesto u predškolskom periodu. Predškolska djeca, u procesu igre, neprestano prihvaćaju određene uloge u međusobnim odnosima, postavljaju opće ciljeve aktivnosti i

trude se da ih zajedno ostvare. Igrajući se, dijete spontano aktivira svoju kogniciju, pušta mašti na volju, oslobađa svoje emocije, razvija socijalne odnose, kreće se i djeluje (1).

Jedna vrlo važna karakteristika dječjeg organizma je plastičnost, koja se lako mijenja pod utjecajem okoline, i pod utjecajem promjenjivih povoljnih ili nepovoljnih uvjeta. To znači za odgajatelja veliku prednost jer je može iskoristiti u radu s djecom predškolske dobi. Ali samo poznavajući anatomske - fiziološke karakteristike djece i raditi u skladu s njima, odgajatelj je tada uspješan u pravilnom poticanju djetetova rasta i razvoja (2).

Dijete ima potrebu za igrom (isto kao i za hranom, snom, i ljubavlju) jer ona pruža zadovoljavajuću potrebu za kretanjem i postizanjem povoljnog emotivnog stanja. Dijete u igri ima priliku pokazati sve što zna i što može i to ga ispunjava osjećajem velikog zadovoljstva. Zato igra ima neprocjenjivu odgojnu vrijednost. Igra mora biti primjerena razvojnim karakteristikama djece, sadržajem mora biti jednostavna, lako provodljiva i važno je da sudjeluju sva djeca. Igra mora predstaviti izazov djetetovom razvoju s ciljem da napreduje individualno i da samostalno pronalazi rješenja problemima. Igra je za dijete predškolske dobi život, zadovoljstvo, potreba. Zato se i kaže da živjeti znači kretati se. Krećem se da bih živio, najznačajnija bit života (3).

Materijal i metode rada

Problemi istraživanja:

Sukladno navedenim ciljevima definirani su sljedeći problemi istraživanja:

1. Ispitati da li djeca predškolskog uzrasta mogu samostalno da organiziraju igru.
2. Ispitati da li djeca predškolskog uzrasta mogu da prihvate uloge koju im druga djeca dodjeljuju u toku igre.
3. Ispitati da li su djeca predškolskog uzrasta sposobna da sudjeluju u zajedničkoj igri i da poštuju pravila igre.

Hipoteze

Sukladno rezultatima dosadašnjih istraživanja postavili smo slijedeće hipoteze istraživanja:

1. Pretpostavljamo da djeca predškolskog uzrasta mogu samostalno da organiziraju igru.
2. Pretpostavljamo da djeca predškolskog uzrasta mogu da prihvate uloge koju im druga djeca dodjeljuju u toku igre.
3. Pretpostavljamo da su djeca predškolskog uzrasta sposobna da sudjeluju u zajedničkoj igri i da poštuju pravila igre.

Sudionici

U istraživanju su sudjelovali roditelji 19 – ero djece dviju odgojno – obrazovnih različitih skupina kroz stvaranje, istraživanje i učenje. U Dječjem vrtiću Slagalica zaposlene su 4 odgajateljice. Uzorak je bio prigodnog broja 19 kao ukupan broj djece. Ispitanici su u dobi od 1 – 6 godina, a od njih je 12 ispitanika (muškog spola) i 7 ispitanica (ženskog spola).

Instrumentarij

Samostalno administrirani upitnik. Upitnik sadrži 3 čestice koje su podijeljene prema organiziranju igre, dodijeljivanju igre od strane druge djece te poštivanju pravila u zajedničkoj igri. Zadatak ispitanika, u ovom slučaju roditelja predškolske djece budući da se radi o maloljetnim ispitanicima, je procijeniti u kojoj se mjeri zadovoljavaju određeni kriteriji prema potrebama i usvojenim vještinama djeteta. Check - lista sadrži nekoliko tvrdnji koje su značajne za ovo istraživanje. Rezultati dobiveni u ovom istraživanju tretirani su kvantitativnom analizom. Zadatak roditelja je bio procijeniti svoje dijete u procesu igre na temelju općenitog promatranja djeteta u igri, na Likertovoj skali brojevima od 1 do 3, gdje broj 1 označava tvrdnju koja se uopće ne odnosi na njih i ne slažu se, a broj 3 koja se u potpunosti odnosi na njih.

Postupak

Istraživanje je provedeno fizičkim putem samostalno izrađenog upitnika. Svim je sudionicima napomenuta anonimnost ispitanika, da je sudjelovanje dobrovoljno, te rezultati ili ne sudjelovanje nikako ne mogu utjecati na njih i njihov nastavak rada s djecom. Istraživanje je provedeno u travnju, 2017. godine na djeci predškolskog uzrasta u Dječjem vrtiću Slagalice u Zagrebu. Napomenuto im je da je svrha istraživanja putem objektivnih pokazatelja odabrati dokazano najbolji način edukacije roditelja te unaprijediti ulogu roditelja u igri s djetetom.

Rezultati i rasprava

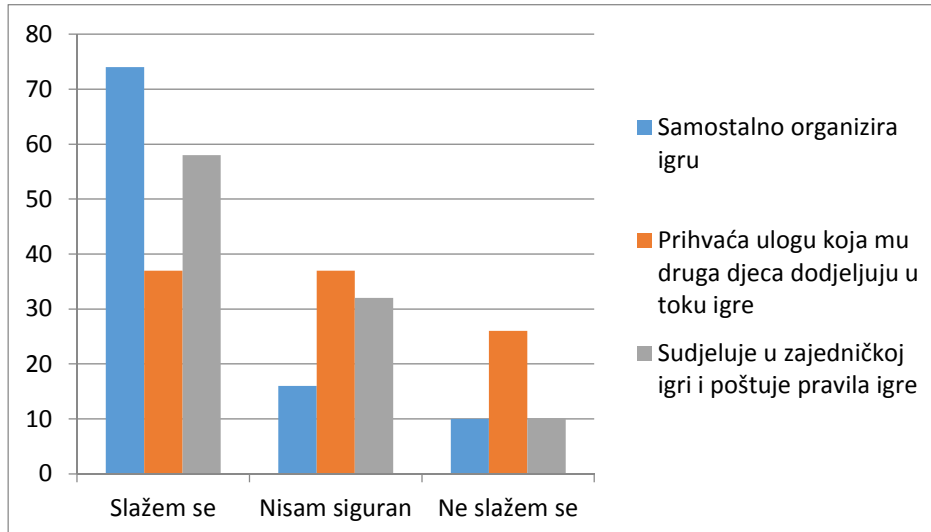
U istraživanju su sudjelovali roditelji 19 – ero djece predškolske vrtićke dobi. Prikazani su najreferentniji rezultati na postavljena pitanja o organiziranju igre, dodijeljivanju igre od strane druge djece te poštovanju pravila u zajedničkoj igri. Roditelji su potvrdili da 74% djece samostalno organizira igru od kojih 53% dječaka i 21% djevojčica. Roditelji tvrde da 16% nisu sigurni u samostalno organiziranje igre od strane njihove djece, među njima 5% dječaka i 11% djevojčica. Njih svega 10% smatra da njihovo dijete samostalno ne može organizirati igru i to 5% dječaka te 5% djevojčica, gdje se djelomično podaci mogu potkrijepiti činjenicom da u tu kategoriju spadaju djeca od 12 mjeseci starosti.

Suvremeno odrastanje obilježeno je globalizacijom, tehnologijom, medijima i interkulturalnim migracijama. Ove pojave problematiziraju se u odnosu na odrastanje u obitelji i unutar institucija RPOO. Suvremeno djetinjstvo obilježeno je isticanjem važnosti poštivanja dječjih prava, stoga se i ona raspravljaju kao neodvojivi dio odrastanja djeteta. Djetinjstvo nije više razdoblje pripreme za budućnost, već ima vrijednost u sadašnjosti (4). U prosjeku 37% roditelja zaključuje da njihovo dijete prihvaća ulogu koja mu druga djeca dodjeljuju u toku igre, od kojih su 21% dječaka i 16% djevojčica. Nije sigurno 37% roditelja u ovu tvrdnju, od čega također zauzimaju dječaci 21% i djevojčice 16%. Svega 26% roditelja ne slaže se da njihovo dijete

može prihvaćati ulogu koju mu druga djeca dodjeljuju u toku igre, od tog čini 21% dječaka i 5% djevojčica (Graf 1.).

Socijalna prilagodba je jedan od najvažnijih i najkompleksnijih razvojnih izazova djeteta do druge godine života. Počinje rano u djetinjstvu i traje tijekom čitavog života. Socijalna iskustva su u početku ograničena, ali s vremenom se mlada osoba upušta u sve veći broj novih socijalnih situacija. Počeci igre se uočavaju u prva 3 – 4 mjeseca i naziva se eksplorativna igra. Interakcije roditelja i djeteta, posebno recipročne reakcije, daju priliku djetetu da nauči kakav je učinak njegovih postupaka na okolinu. Djeca od 2 – 6 godina su više uključena u okolinu i u nove socijalne situacije s vršnjacima i odraslima, te postaju neovisniji. Vrlo brzo nakon što se grupa formira, izranja vođa grupe i njegovi sljedbenici, na osnovi međusobnih privlačenja i odbijanja. Obično je vođa djetete nadprosječne inteligencije koje se zna nametnuti, često tjelesno jako i veliko, autoritarno (5).

58% roditelja tvrdi da njihovo dijete sudjeluje u zajedničkoj igri i poštuje pravila igre, tu su se našli dječaci sa 26% i djevojčice sa 32% slaganja. 32% roditelja nije sigurno da njihovo dijete sudjeluje u zajedničkoj igri i poštuje pravila igre, oduzimajući od navedenog postotka 26% su dječaci i 6% djevojčice. Naime, 10% djece sudionika muškog spola ne sudjeluje u zajedničkoj igri niti poštuje pravila igre.

Grafikon 1.

Rezultati istraživanja pokazuju sve 3 čestice koje su podijeljene prema organiziranju igre, dodijeljivanju igre od strane druge djece te poštivanju pravila u zajedničkoj igri.

Rezultati dobiveni ovim istraživanjem pokazuju da u procesu igre predškolska djeca prihvaćaju uloge u međusobnim odnosima, sami postavljaju ciljeve aktivnosti (igre) i nastoje da poštuju pravila i da zajednički ostvare ciljeve aktivnosti. Među djecom se pojavljuju različiti odnosi različitog stupnja

složenosti u procesu igre. Neka djeca preuzimaju potpunu inicijativu zatomiavajući inicijativu svojih vršnjaka, dok druga djeca ne ispoljavaju cilj da budu vođe u igri ali nisu ni pasivna, a neka djeca se ponašaju potpuno pasivno i inferiorno u procesu igre. Takođe pojavljuju se i ona djeca koja prihvaćaju potpuno podređenu ulogu u procesu igre i prepuštaju se da budu vođena od strane druge djece i prihvaćaju sve što od njih zahtjeva grupa ili vođa. Rezultati u ovim istraživanju pokazuju da na osnovu ponašanja djece, u procesu igre, prema samoj aktivnosti kao i prema ostalim sudionicima aktivnosti, djeca se mogu podjeliti u dominantne i one povučene.

Zaključak

Djecu treba poticati na igru, te ih ohrabrivati i naučiti da sami preuzimaju inicijativu i organiziraju igru. Kroz igru s ostalom djecom, predškolsko dijete razvije svoje prve i najranije socijalne odnose od kojih će mnogo zavisiti njegovi socijalni kontakti u budućnosti. Zbog toga je neophodno i poželjno djetetu omogućiti igru s drugom djecom. Djetinjstvo je najznačajniji i najbogatiji period, u smislu razvoja i obogaćenja ličnosti djeteta, u životu svakog pojedinca. Djecu treba postupno učiti kako da budu spremni na prihvaćanje uloga koje ne biraju samo oni, nego koje im dodjeljuju druga djeca. Kako dijete ne bi steklo dojam da uvijek treba da popušta drugima, potrebno je nekada dozvoliti i da se dijete bori za ulogu koju želi.

Zbog toga je poželjno i neophodno u igru uključiti odgajatelje i roditelje kako bi sudjelovali u pripremi i organizaciji dječjih igara kroz koje djeca uče nove uloge i način na koji treba da prihvate različite pozicije u igri. Predškolsko dijete kroz te kontakte i igru ulazi u svijet odrasli i priprema se za odrastanje. Kada su djeca već spremna za igre sa pravilima neophodno ih je postupno pripremati za poštivanje pravila u igri. Djeca u svim kulutama već od najranijeg djetinstva, promatrajući različite uloge i kontakte odraslih, uče da postoje određena pravila kojih se moraju pridržavati. S vremenom djeca takvo ponašanje prenose u igru. Učeći se da poštuju pravila u igri, djeca razvijaju svoje socijalne vještine koje im kasnije omogućavaju da uspješno funkcioniraju u različitim ulogama i u različitim situacijama.

Literatura

1. Blažević I, Moscarda N. Igra djece predškolske dobi. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli: Odjel za odgojne i obrazovne znanosti. Pula; 2015.
2. Mahmutović A. Značaj igre u socijalizaciji djece predškolskog uzrasta. Metodčki obzori: časopis za odgojno obrazovnu teoriju i praksu NO.18; prosinac 2013.
3. Kosinac Z. Morfološko - motorički i funkcionalni razvoj djece uzrasne dobi od 5. do 11. godine. Split: Sveučilišna knjižnica u Splitu; 2011.
4. Fabić M, Jurčević – Lozančić A, Višnjic – Jevtić A. Odrastanje u suvremenom društvu. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet: Zagreb; 2016.
5. Despot Lučanin J. Uvod u razvojnu psihologiju. Katedra za zdravstvenu psihologiju, Zdravstveno veleučilište u Zagrebu. Zagreb; 2

Summary

Introduction: The game is the most humane of human activity and the most formidable form of children's activity. Though it is in human nature to play the whole life, in childhood it has the greatest meaning and power. That is why playing is one of the basic preconditions for proper growth and development of a child's organism. In this research, we decided to pay attention to the children's play. We tried to explain in more detail the importance of the game in the socialization of preschool children and how the game can contribute to the quality and healthy socialization of preschool children.

Aim: Examine the role of play in the socialization of children of preschool age. This research aims to reveal and explain the knowledge of the game and the meaning of the game in the childhood.

Methods: A survey was conducted among the parents of their preschool children in the Children's Kindergarten Slagalica in Zagreb. The survey includes examining the usual ways of organizing the game, accepting the theme of the game and the role played by the game given to other children, to match their ideas with the ideas of their peers and to actively participate in the game. The survey was attended by parents of 19 children of two different educational groups through the creation, research and learning of 1 to 6 years of age.

Results: The results have shown that children in the game experience different contacts with their peers which has been affected by them in different ways. 74% of children independently organize the game, where are boys, 58% of children participate in the community and respect the rules of the game where the girls take the advantage.

Conclusion: Throughout the game, the child develops harmoniously, acquires skills and qualities such as self-control, endurance, curiosity, desire for success and research passion. That is why it is an important educator who will help the child grow up with a sense of faith in oneself and their abilities, which will have capital in life, which is the child's self-confidence and self-reliance. If the educator succeeds in building up the dedication, pleasure and joy of the game, the child will develop into a happy, satisfied and responsible adult.

Keywords: game, socialization, preschool children